

Марія Шляхтіна,

*здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Державний торговельно-економічний університет*

Наталія Крохмаль,

*кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри філософії, соціології та політології,
Державний торговельно-економічний університет*

ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ПРОСТІР

В умовах стрімкого розвитку інформаційних технологій суспільне життя переживає кардинальні трансформації. За останні десятиліття цифрові платформи та інноваційні технології стали не тільки засобом комунікації, але й потужним інструментом, що формує соціокультурні практики і визначає нові моделі взаємодії між людьми. Перші кроки в цифровій революції пов'язані з виникненням персональних комп'ютерів та інтернету, що поступово привели до створення мобільних пристроїв, соціальних мереж, хмарних сервісів. Ці інновації створили основу для нового етапу соціального розвитку.

«Поняття «соціокультурний простір» є багатовимірним та інтегративним внаслідок його міждисциплінарної природи. Воно перебувало в предметному полі філософів, психологів та соціологів, зокрема Е. Гуссерля, Ю. Хабермаса, К. Ясперса. Функцією соціокультурного простору є формування спільних норм і забезпечення членам спільноти визнання їх соціальної афіліації та сприяння самоідентифікації» [2, с. 9].

Цифрова трансформація соціокультурного простору охоплює не лише зміну способів обміну інформацією, а й переосмислення

традиційних уявлень про спільноту, ідентичність та колективну пам'ять.

Цифрова епоха започаткувала нову парадигму комунікації. Сучасні цифрові платформи створили безліч варіантів для миттєвого зв'язку між людьми з різних куточків планети. Це не лише прискорило процес обміну думками та ідеями, але й сприяло формуванню нових культурних протоколів спілкування.

З появою цифрових платформ і соціальних мереж відбулася кардинальна зміна в уявленні про ідентичність. Цей процес відкриває нові можливості для самовираження, творчості та соціальної взаємодії. Соціальні мережі дозволяють людям розвиватися, навчатися та отримувати нову інформацію.

Завдяки цифровим технологіям відбувається процес глобалізації культур, де традиційні елементи культури зливаються з новими цифровими форматами. Окремо варто зазначити про зростання цифрового мистецтва. Фотографії, 3D-графіка, цифровий живопис та ілюстрація, інтерактивні інсталяції та інші інноваційні форми творчості розширюють межі культурної взаємодії [3].

Водночас із позитивними досягненнями цифрова трансформація спричинила появу нових викликів, що потребують ретельного аналізу та виваженого підходу до їх вирішення. Серед найбільш гострих проблем – цифровий розрив, проблеми конфіденційності та етики, а також загроза дезінформації та розрив між реальним та віртуальним. Діти та підлітки, особистісні орієнтири яких ще формуються, стають особливо вразливими до впливу віртуальних ідентичностей. Невміння критично оцінювати створений контент може призвести до того, що молоді люди прийматимуть як норму штучно створені образи.

«Експерти зазначають, що розвиток інформаційного суспільства створює суттєві загрози фундаментальним механізмом самоорганізації «Я» людини. Відбувається втрата самоідентифікації внаслідок захоплення нав'язуваними ідентичностями віртуального світу ігрової та іншої продукції, широко пропонованої в Інтернет-середовищі» [1, с. 115].

Отже, цифрова трансформація приносить як численні переваги, так і серйозні виклики для соціокультурного простору. Цифрові технології значною мірою змінюють традиційні моделі соціальної взаємодії. Вони не лише розширюють можливості отримання інформації, а й змінюють уявлення про безпеку, комфорт та соціальну самореалізацію.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Андросович К. Соціальний розвиток особистості у суспільстві інформаційних технологій. *Теоретичні і прикладні проблеми психології*. 2023. № 1(60) 2023. С. 111–122. URL: <http://tpppjournal.com.ua/n60y2k23a9.html>.
2. Формування цілісного соціокультурного простору України як складова консолідаційних національних стратегій: [монографія] / О. Онищенко, Л. Дубровіна, В. Горовий [та ін.] ; відп. ред. О. Онищенко; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2022. 224 с. URL: https://irbis-nbuv.gov.ua/E_LIB/PDF/er%2D0004207.pdf
3. Digital art: що потрібно знати про мистецтво цифрового простору [Електронний ресурс] / Вікна: інтернет- сайт. 23 квітня 2023 р. URL: <https://vikna.if.ua/cikavo/132881/view>.